

III RIIGIKOGU

4. istungjärk. **Protokoll nr. 117 (27).**

1927. a.

III Riigikogu koosolek 16. detsembril
1927. a. kell 18.25 min.

Kokku on tulnud 89 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: Riigivanem **J. Tõnisson**, siseminister **J. Hünerson**, välisminister **H. Rebane**, sõjaminister **N. Reek**, rahaminister **A. Teetsov**, haridusminister **A. Möttus**, teedeminister **A. Kerem**, kaubandus-tööstusminister **J. Holberg**, põllutöominister **O. Köster**, kohtuminister **T. Kalbus**, tööhoolekandeminister **K. Soonberg**.

Päevakord:

1. Laevade mõõtmise seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

2. Riigi 1927./28. a. kulude ja tulude liselarve nr. 2 — III lugemisel.

3. Pikalaenu panga põhikiri — III lugemisel.

4. Riigikogu IV istungjärgu lõpetamine.

Koosolekut juhatab abiesimees **R. Penno**, pärast esimees **K. Einbund**.

Sekretäri kohal abisekretär **O. Liigand**.

Koosolek algab kell 18.35 min.

Juhataja **R. Penno**: Avan Riigikogu koosoleku.

1. Laevade mõõtmise seaduse muutmise seadus — III lugemisel. (Tekst III Rk. 4. istungj. pr. pr. lisades, vaata sisukord.)

Üldkomisjoni aruandja **A. Tammann**. Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmata vastu III lugemisel ja lõpuhääletamisel redaktsiooni komisjoni andmata.

2. Riigi 1927./28. a. kulude ja tulude liselarve nr. 2 — III lugemisel.

Eelarve-komisjoni aruandja **J. Lehtman**.

Seaduseelnõu võetakse nähtava ena-

(Vaata tekst protokoll nr. 116 (26), veerg 966—970.)

musega muutmata vastu osade viisi ja lõpuhääletamisel — redaktsiooni komisjoni andmata.

3. Pikalaenu panga põhikiri — III lugemisel.

Pikalaenu panga põhikirja erikomisjoni aruandja **A. Jürman**.

(Vaata tekst protokoll nr. 116 (26), veerg 970—980, 980—994.)

Pealkiri ja §§ 1—78 võetakse nähtava enamusega muutmata vastu.

(Koosolekut hakkab juhutama esimees **K. Einbund**.)

(§ 79.)

Aruandja **A. Jürman**:

Teisel lugemisel võeti vastu parandus § 79. punkt 3. kohta. Selles punktis oli öeldud: kinnisvara omandamise ja võõrandamise otsustamine. Kuid selle juurde võeti härra Virma' parandus vastu, mille järgi see punkt kõlas: „kinnisvara omandamise ja võõrandamise kohta ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele“. Komisjonis oli ka see küsimus arutamisel, kus selgus, et kui meie sel viisil selle punkti vastu võtame, nagu härra Virma ette pani, ja mille järgi nõukogu ei saa ise otsustada kinnisvara omandamise küsimust, vaid peab igakord viima küsimuse otsustamise Vabariigi Valitsusesse, siis võib pangale raskusi tulla ja seda tolkorral, kui pandid tulevad oksjoniteel müügile, ja pank peab ise ostjana esinema, kui teinekord õigeks ajaks raske on saada Vabariigi Valitsuse otsust.

Seda arvesse võttes teen ettepaneku, võtta punkt 3. vastu sel kujul, nagu ta komisjoni poolt oli esitatud. Siis jääb Vabariigi Valitsusel ainult eelarve korras küsimus lahendada. Tähendab — minu ettepanek on, parandus välja jätta.

Juhataja **K. Einbund**: Aruandjalt on ettepanek, § 79. p. 3. välja jätta rkl. Virma' parandus, nimelt p. 3. lõpust kustutada sõnad: „kohta ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele“, ning võtta asemele sõna „otsustamine“. Selle järele jääks punkt 3. komisjoni redaktsioonis.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 79 vastu võetud.

§§ 80—93 võetakse nähtava enamusega muutmata vastu.

Juhataja **K. Einbund**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Aruandja **A. Jürman**: Kuna redaktsiooni komisjon vahepeal käesoleva eelnõu läbi vaadanud, ja ma selle ette kandsin läbi vaadatud kujul, teen ettepaneku, käesolev seadus vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Juhataja **K. Einbund**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

4. L. Johanson Erakorraliseks teadaandmiseks on sõna rkl. Johansonil.
erakorraline teadaanne pikalaenu panga põhikirja komisjoni tegevuse jätkamise kohta.

L. Johanson (stp): Pikalaenu panga põhikirja läbivaatamiseks valiti erikomisjon ja Riigikogu poolt anti sellele komisjonile volitus, revideerida Eesti pangast pikalaenu pangale üleantavaid ja Eesti panga poolt kustutatud laene. Sellepärast oleks loomulik, kui komisjon oleks selle kohta Riigikogule esitise esitanud, et Riigikogu oleks võinud otsustada, mis ta sellega teeb. Kuid komisjon ei ole suutnud seda teha vististi aja puudusel, sest igapähele on teada, kui ruttu komisjonil töötada tuli, ja sellepärast on minu ettepanek järgmine: „Riigikogu volitab pikalaenu panga põhikirja läbivaatamiseks valitud erikomisjoni jätkama oma tegevust Eesti pangast pikalaenu pangale üleantavate ja Eesti panga poolt kustutatud laenude suhtes, ning teeb erikomisjonile ülesandeks, esitada Riigikogule sellest vastav esitis“.

Juhataja **K. Einbund**: Kuna ei ole tehtud ettepanekut, avada läbirääkimisi, siis ei tule rkl. Johanson ettepanek hääletamisele, ja Riigikogu läheb päevakorras edasi. (O. Gustavson, stp: See on ise enesest mõista, et läbirääkimised tulevad.)

5. Riigikogu 4. istungjärgu lõpetamine. Abiesimees **R. Penno**: Riigikogu juhatuse nimel ja vanematekogu sellekohasel soovil teen

ettepaneku:

Riigikogu otsustab:

- 1) lõpetada käesoleva koosolekuga Riigikogu 4. istungjärg;
 - 2) uuesti kokku astuda erakorraliseks istungjärguks 17. jaanuaril 1928. a.;
 - 3) vaheajal kuni järgmise istungjärguni võimaldada töötamine riigikaitse, välis- ja Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse muutmise seaduse läbivaatamise ja uue valimisseaduse väljatöötamise komisjonile.

Kahele komisjonile, nimelt välis- ja riigikaitse komisjonile on töötamine võimaldatud hariliku korra järgi, viimane komisjon — Riigikogu valimise, rahvahääletamise ja rahvaalgatamise seaduse muutmise seaduse läbivaatamise ja uue valimisseaduse väljatöötamise erikomisjon on soovinud ainult üheks koosolekuks kokku tulla, et seal ära kuulata seisukohad, mis Riigikogu rühmad pidid 1. detsembriks vastu võtma. Kutsed on ka homseks laiali saadetud, nii et see ei ole Riigikogu liikmetele väga raske.

O. Gustavson (stp): Tehtud ettepanekule teeksin parandus-ettepaneku, võtta teises punktis Riigikogu kokkuastumise päeva 17. jaanuari asemel teisipäev, 10. jaanuar. Ma loen tarvilikuks Riigikogu varema kokkutsumise põhjusel, et Riigikogu jaksaks teha ära selle töö, mis temal tuleval aastal teha tuleb. On teada, et jaanuaris esitatakse eelarve, ning jaanuarikuu lõpp ja veebruar kuuluvad eelarve arutamiseks. Praegu on komisjonis lõplikult vastu võetud tempelmaksu seadus ning kriminaalseadustiku viimne viimistlemine käsil. Need kaks seadust on sedavõrt tähtsad, et ei tohiks ka viivitada uue istungjärgu algusega. Kui Riigikogu kaotab jaanuaris poole, siis on selge, et neid kahte seadust vastu võtta ei jõuta. Meil jääb puhkuseks tervelt 3 nädalat, ja ma arvan, et sellest peaks jätkuma Riigikogu liikmetele. Ma lootan, et need, kes tahavad nende seaduste vastuvõtmist kiirustada, peaksid hääletama minu ettepaneku poolt.

A. Jõeäär (stp): Teen ettepaneku, lubada vaheajal töötada ka tempelmaksu seaduse komisjonil. See on võrdlemisi kiire seaduseelnõu. Tegelikult on komisjon oma töö lõpetanud, kuid on tarvis enne seaduseelnõu Riigikogule esitamist tulla kokku üheks koos-

olekuks, et läbi vaadata ja kokku kõlastada komisjoni poolt tehtud tehnilised parandused. See oleks tarvis selleks, et võimalik oleks seaduseelnõu Riigikogu kokkutulemisel võimalikult esimese koosoleku päevakorda võtta.

Juhataja **K. Einbund**: Ma avaldan ettepanekud. Rkl. Gustavsonilt on paranduse-ettepanek punkt 2. kohta: „teen ettepaneku, „17. jaanuaril“ asemele võtta: „teisipäeval 10. jaanuaril“.

Rkl. Jõeäärelt on parandus-ettepanek punkt kolmanda kohta: „Panen ette otsustada lubada töötada Riigikogu istungjärgu vaheajal tempelmaksu seaduse komisjonil.“ Hääletamisele tuleb rkl. Gustavsoni ettepanek. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek

tagasi lükatud. (O. Gustavson, stp: Härra Rebanelaseb „Päevalehes“ kirjutada, et Riigikogu on laisk, ei taha tööd teha.) Hääletamisele tuleb rkl. Jõeääre ettepanek. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud. Hääletamisele tuleb juhatuse liikme Penno ettepanek ühes vastuvõetud parandusega. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud.

Päevakord on läbi. Lõpetan Riigikogu koosoleku ja ühes sellega III Riigikogu neljanda istungjärgu.

Koosolek lõpeb kell 20.10 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **K. Einbund**.

Abiesimees **R. Penno**.

Abisekretär **O. Liigand**.

